

KULAK-BURUN-BOĞAZ HASTALIKLARI VE HEMŞİRELİK BAKIMI

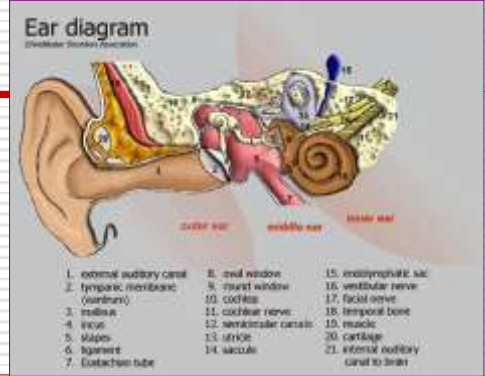
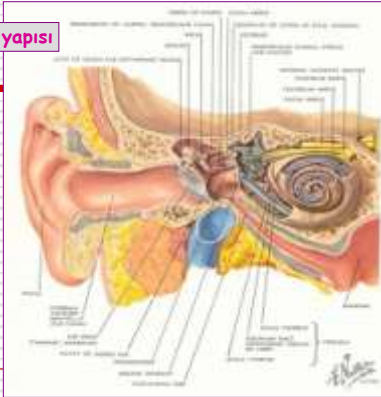
Doc. Dr. Ümran Dal

- **Otolarengoloji:** kulak, burun, boğaz ve baş, boyun hastalıkları
- **Otoloji:** kulağa ilişkin hastalıklarla ilgilenen bilim dalı

Yrd. Doc. Dr. Umran Dal

2

Kulağın yapısı

Yrd. Doc. Dr. Umran Dal

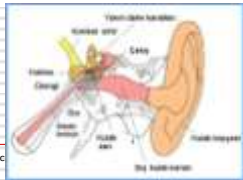
4

Kulağın yapı ve fonksiyonu

Kulaklar kafatasının iki yanında temporal kemiğe yerleşmiş duyu organlarıdır.

Sesi beyne gönderir ve dengeyi sağlar

- **Dış kulak**
- **Orta kulak**
(ostaki borusu;orta kulagi farenkse baglar)
- **İç kulak**

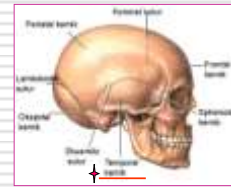

Yrd. Doc.

5

Temporal kemik

İşitme ve dengeyi koruduğu için bedendeki en sert kemiktir

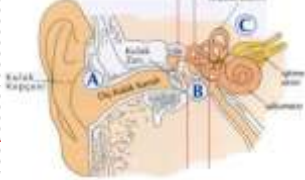

Yrd. Doc. Dr. Umran Dal

6

Dış kulak

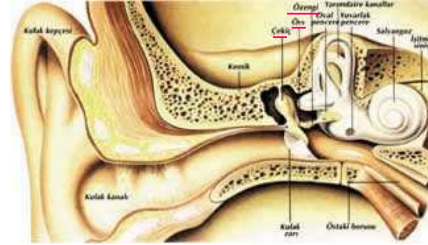
- Kulak kepçesi- sesleri toplama özelliği vardır.
- Dış kulak yolu- kıkırdak kısmını kaplayan deride ter, yağ ve seruminoz (kulak kiri üretir) bezler vardır.
- **Timpanik membran (zar)**- orta kulağı dış kulak yolundan ayırır.

7

Orta kulak

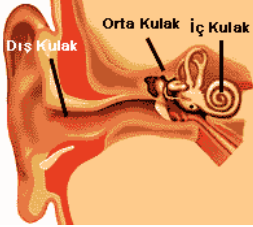
- Malleus (çekiç)
- Incus (ors)
- Stapes (ozengi)

8

İç kulak

- İşitme ve denge ile ilgili alıcıların bulunduğu kısım

Yrd. Doc. Dr. Umran Dal

9

İşitme

Kulak kepçesinin topladığı ses enerjisinin kulağın çeşitli bölümlerinde değişikliklere uğradıktan sonra aksiyon potansiyelleri halinde beyne gönderilip burada ses olarak algılanmasına **işitme** denir.

Yrd. Doc. Dr. Umran Dal

10

Denge fizyolojisi

Vestibuler labirent= iç kulakta denge merkezi eklem, kas ve iç organlardan gelen duyular ve visual sistemin etkisi altındadır.

Bedenin dengede durması ve başın değişik pozisyonlarında uyumun bozulmaması için bu sistemlerden merkeze iletilen bilgiler sentezlenir. Sistemlerde bozulma olması, gelen bilgilerde çatısmaya neden olur ve sonuçta **hareket hallusinasyonu (baş dönmesi, vertigo)** ortaya çıkar.

Yrd. Doc. Dr. Umran Dal

11

- Bir hasta vertigodan yakınıyorsa Vestibuler labirent fonksiyonunun tam olup olmadığı araştırılmalıdır

- **Nistagmus**: göz kürelerinin istem dışı ritmik salınımı-silkinme hareketi

Yrd. Doc. Dr. Umran Dal

12

TANI

- Hastanın hikayesi
- Belirti ve bulgular
  - Kulak ağrısı
  - Kulak çınlaması (tinnitus)
  - Baş dönmesi (vertigo)
  - Kulak akıntısı (otorrhea)
  - İşitme kayıpları (hipokuzi)

- Fizik muayene
- İşitme testleri
- Denge muayeneleri
- Laboratuvar testleri

Genel kulak bakımı ve kulağın korunması

Genel kulak hijyeni, periyodik kulak muayenesi, kulak travmalarının önlenmesi, işitme kayıplarının erken tanılanması, ototoksik ilaçların yan etkilerinin izlenmesi, **gürültü kirliliğinin** önlenmesi konusunda eğitim

Kulağa ilişkin uygulamalar

- İlaç damlatılması
- Serumenin (kulak kiri) çıkarılması
- Kulak irigasyonu

Kulak Hastalıkları Tedavi ve Bakım

Dış kulağa ilişkin sorunlar ve hastalıklar

- ❑ Anomali
- ❑ Travma ve deformite
- ❑ Yabancı cisim
- ❑ Buşon
- ❑ Otitis eksterna (dış kulak yolu iltihabi)
- ❑ Frankulosis (kulak kanalının kıkırdak yapılı dış yarısında bulunan kıl ve salgı bezleri foliküllerinin iltihabi)
- ❑ Dış kulak egzması
- ❑ Otomikoz (mantara bağlı kulak hastalığı)
- ❑ Dış kulak tümörleri
- ❑ Kulak zarı delinmesi

Orta kulak hastalıkları

- ❑ Otitis media (orta kulak iltihabi)
- ❑ Mastoidit (temporal kemiğin mastoid çıkıntısı içindeki boşluğun iltihabi)
- ❑ Otoskleroz (orta kulaktaki stapes kemiğinin fenestra vestibulye yapışması sonucu meydana gelen işitme kaybının eşlik ettiği kulak hastalığı)
- ❑ Kolesteatoma (orta kulağın kemik yapılarında yıkım)
- ❑ Orta kulak tümörleri

İç kulak hastalıkları

- ❑ İç kulak travmaları ve temporal kemik kırıkları
- ❑ Meniere sendromu (sensorineural işitme kaybı, tinnitus, vertigo ve kulakta dolgunluk hissi)
- ❑ Labirentit
- ❑ Presbycusis (yaşlılık sağırılığı)
- ❑ Gürültü nedeni ile işitme kayıpları

Cerrahi Girişimler ve Hemşirelik Bakımı

Orta kulağın parasentezi (miringotomi):

Orta kulakta basıncı azaltmak ve biriken cerahatli sıvıyı almak için kulak zarının iğne ya da insizyonla delinmesi

Bakım:

- ❑ Enfeksiyonun önlenmesi
- ❑ Dış kulağın temiz ve kuru tutulması
- ❑ Drenajın sağlanması
- ❑ Komplikasyon açısından takip

mastoidektomi

Mastoid hava hücrelerinin cerrahi olarak çıkarılmasıdır.

Bakım:

- ❑ Hemostazisi sağlamak için pansuman-bandaaj
- ❑ Pansuman değişikliği
- ❑ Olası komplikasyonlar açısından takip
- ❑ Greft uygulandı ise alınan bölgenin gözlenmesi
- ❑ Travmalardan korunması

- **Timpanoplasti-** deforme olmuş kulak yapısının cerrahi olarak yapılandırılması ya da değiştirilmesi
- **Miringoplasti-** kulak zarının onarılması
- **Stapedektomi-** stapes kemiğinin çıkarılarak yerine protez konulması
- **Fenestrasyon-** hareketsiz oval pencere yerine geçecek bir pencere oluşturularak ses için yeni bir yol meydana getirilmesi

Ameliyat Öncesi ve Sonrası Bakım

Ameliyat Öncesi

- Bilgilendirme
- Ameliyat sonrası döneme ilişkin kısıtlaması gereken hareketler açıklanır- esneme, öksürük, burun silme, pansuman ve sargılara dokunmama
- Girişim yapılacak kulağın hazırlanması- kulak temizliği, lokal ya da sistemik antibiyotik uygulanması

Ameliyat sonrası

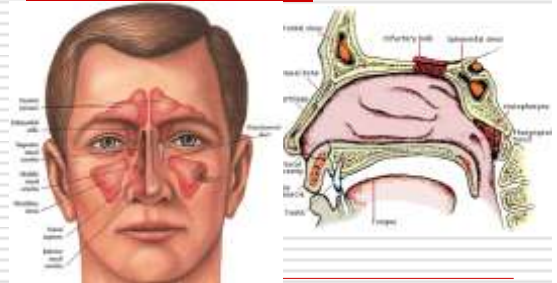
- Uygun pozisyon
- Bulantı, kusma, vertigo ve ağrıyı önlemek
- Enfeksiyon ödem, fasyal sinir zedelenmesi ve kanama belirtilerini izlemek, gerekli önlemleri almak
- Hastanın beslenmesini sağlamak
- Taburculuk eğitimi

İşitme sorunu olan hasta ile iletişim

- Hızlı konuşmayın
- Normal tonda ve kelimeler anlaşılır şekilde konuşun
- İsitme cihazı kullanan hastayla konuşmadan önce cihazını takmasını sağlayın
- Çok uzun cümleler kurmayın
- Ortamın aydınlık olmasını sağlayın
- Yüz-yüze konuşun, ağzınızı kapatmayın, bir şey yerken ya da çiğnerken konuşmayın
- Sizi anlamıyorsa kelimeleri değiştirerek yeni cümleler kurun
- Hasta konuşurken sözünü kesmeyin, konuşmasını bitirmesini bekleyin

BURUN-SİNÜS HASTALIKLARI VE HEMŞİRELİĞİ

BURUN VE SİNÜSLERİN YAPISI-FONKSİYONU

BURUN VE SİNÜSLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

- hasta hikayesi
- belirti ve bulgular
  - ağrı, burun tıkanması, burun akıntısı, koku bozuklukları, burunda kuruluk hissi, deformiteler, lokal ödem ve kanama
- fizik muayene
- tanı testleri

Buruna bazı uygulamalar

- Burun damlalarının damlatılması
- Burun spreyleri
- Nazal irigasyon

Burun - Sinüs Hastalıkları Tedavi ve Bakım

- Koku bozuklukları
- Rinitler
- Nazal polipler
- Yabancı cisimler
- Septum deviasyonu
- Burun kanaması
- Burun travmaları

Burun kanaması

Septumun ön ve alt bölümünde bulunan yüzeyel bir damarsal ağ bölgesinden kaynaklanır.

- Çevresel etkenler
- Travma
- Yabancı cisim
- Polip
- Tümör
- Enfeksiyon
- Vasküler sistem hastalıkları
- Kan hastalıkları

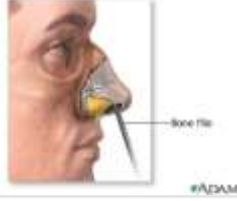
Burun kanaması

Acil girişim gerektirir

- Birey rahat bir yere baş hafif öne doğru eğik ve ağız açık olarak oturtulur
- Enseye ve burun köküne soğuk uygulama yapılır
- Burun kökü iki parmakla sıkıştırılarak bası yapılır
- Ağızdan derin soluk alması istenir ve birey sakin tutulmaya çalışılır.
- Kanama durmazsa adrenalin thrombase gibi hemostatik (vazokonstriktör) bir madde emdirilmiş gaz tampon burna konur.
- Ön tampon- pnomotik tampon- arka tampon

Burun travması

tedavi: cerrahi

Ameliyat Öncesi ve Sonrası Bakım

Ameliyat Öncesi

- 2-6 saat önceden aç bırakılır
- İşleme ilişkin bilgi verilir
- Ağız solunumu egzersizi
- Genel görüntüsüne ilişkin bilgi

Ameliyat Sonrası

- Hava yolu açıklığını sağlamak
- Ağrı ve rahatsızlığı azaltmak
- Uygun beslenmeyi sağlamak
- Enfeksiyonu önlemek
- Kanlı dışkının atılımını sağlamak
- Kanama kontrolü yapmak

Sinuzitler

Sinusler, mukoz membranla örtülü ve içi hava dolu boşluklardır. Sinuzit, muköz membranın inflamasyonudur.

Belirti ve bulgular;

- Lokal ağrı
- Baş ağrısı
- Burun tıkanıklığı
- Burun akıntısı
- Koku duyusu bozukluğu
- Yüzde şişlik ve ödem
- Basınçla ağrı

Sinüs ameliyatı öncesi ve sonrası bakım

Ameliyat öncesi hazırlık ve hasta eğitimi

- Sigara içmemeli
- Soğuk, nemli ve klimalı ortamlarda bulunulmamalı
- Cerrahi girişim hastaya açıklanmalı

Ameliyat sonrası bakım

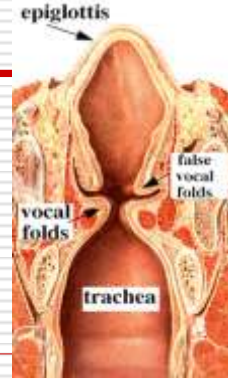
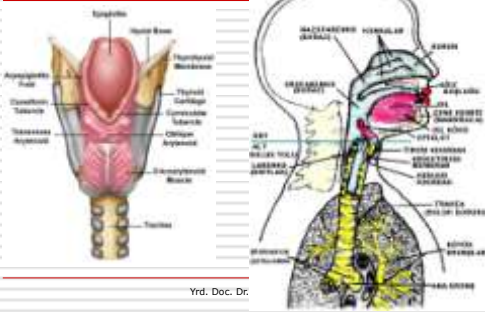
- Semifowler pozisyonu
- Hastaya salgıları yutmaması ve çıkarması söylenir
- Ödem, ağrı ve ekimozu gidermek için işlem bölgesine soğuk uygulama yapılır
- Burundan aşırı kanama, gözde optik sinir zedelenmesi nedeniyle diplopi, işlem bölgesinde aşırı ağrı ve ates yükselmesi açısından, hasta izlenir
- Yumuşak dis fırçası ile sık aralıklarla ağız bakımı verilir.

Ameliyat sonrası bakım

- ❑ İlk 24 saat sıvılarla beslenir.
- ❑ Sargılar ıslandıkça değiştirilir
- ❑ Hasta ağızdan solunum yaptığı için ağız kuruluğu olacağından yeterli sıvı verilir
- ❑ Taburculuk eğitimi

BOĞAZ (FARENKS-LARENKS) HASTALIKLARI VE HEMŞİRELİK BAKIMI

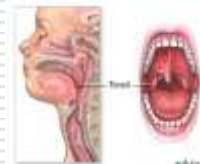
Farenks ve larenksin yapı ve fonksiyonu

Farenks ve larenksin değerlendirilmesi

- ❑ Hasta hikayesi
- ❑ Belirti ve bulgular
- ❑ Fizik muayene ve tanı testleri

- ❑ Farenjit
- ❑ Tonsillit
- ❑ Peritonsiller abse

Tonsillektomi öncesi ve sonrası bakım

Ameliyat öncesi

- ❑ İşlem hakkında bilgilendirme
- ❑ Kan sayımı, pıhtılaşma zamanı bakılır

Ameliyat sonrası bakım

- ❑ Hava yolu açıklığını sağlamak
- ❑ Aspirasyonu önlemek
- ❑ Kanamayı kontrol altına almak
- ❑ Ağrıyı önlemek
- ❑ Rahatını sağlamak

- ❑ Plaut-vincent anjini- fusiform basiller, spiroketlerin oluşturduğu, savunma sistemi zayıflığı ya da doku zedelenmesi ile ilişkili anjin
- ❑ Ludwig anjini- ağız tabanında boyuna kadar uzanan abse oluşumu

Farenks tümörleri

Benign ya da malign tümörler

- ❑ Larenks ödemi
- ❑ Larengospazm
- ❑ Larengeal paralizisi
- ❑ Larenks travmaları
- ❑ Larenjit

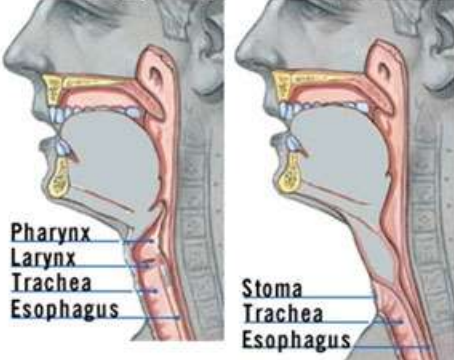
Larenks tümörleri

Belirti ve bulgular

- ❑ Ses kısıklığı
- ❑ Dispne
- ❑ Disfaji
- ❑ Öksürük ve hemoptizi
- ❑ Servikal lenfadenopati
- ❑ Palpasyonda ağrı

Tedavi> cerrahi, radyoterapi

Before Laryngectomy After Laryngectomy

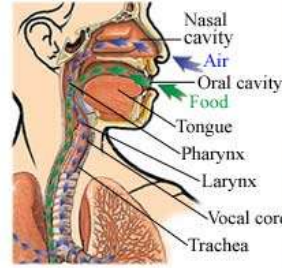

Pharynx
Larynx
Trachea
Esophagus

Stoma
Trachea
Esophagus

Surgical removal of the larynx

Pre-operative condition

Post-operative condition

Yrd. Doc. Dr. Umran Dal

56

Larenjektomi öncesi ve sonrası bakım

Larenjektomi öncesi hazırlık ve hasta eğitimi

Hastanın fiziksel görünümü, normal konuşma ve solunumunu etkileyecek bir girişimdir

- ❑ Psikolojik hazırlık
- ❑ İşlem konusunda bilgilendirme (hastaya bundan sonra solunumunun boğazındaki açıklıktan olacağı ve konuşamayacağı, açıklanmalı, trakeostomi/larenjektomi tüpü gösterilmeli ve stoma bakımı öğretilmelidir)

Yrd. Doc. Dr. Umran Dal

57

Ameliyat sonrası bakım

- ❑ Hava yolu açıklığının ve solunumun sağlanması
- ❑ İletişimin sağlanması
- ❑ Ağrı ve rahatsızlığın giderilmesi
- ❑ Beslenmenin sağlanması

Yrd. Doc. Dr. Umran Dal

58

L1

Yrd. Doc. Dr. Umran Dal

59

Ameliyat sonrası bakım

- ❑ hastanın öz bakım konusunda eğitimi
- ❑ Bireysel hijyen
- ❑ Yüzme, su kayacağı, sörf gibi sporların yapılamayacağı konusunda bilgilendirme
- ❑ Öksürürken ve aksırırken stomaya bir mendil tutulması
- ❑ Komplikasyonlara ilişkin bilgilendirme

Rehabilitasyon

- ❑ Konusma terapisi

Yrd. Doc. Dr. Umran Dal

60

